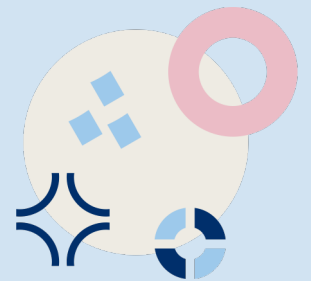

Erityistalousoalueen perustamisen juridiset raamit ja kansainväliset vertailukohdat

KTT Tomi Viitala
(tomi.viitala@chamber.fi)

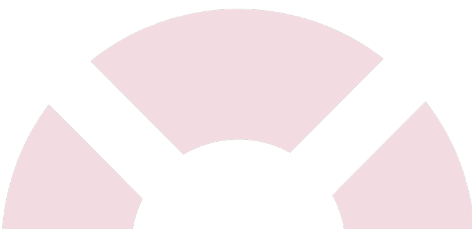
Eduskunnan tulevaisuusvaliokunnan "Alueiden tulevaisuus" ohjausryhmän kokous 28.2.2025

KESKUS-
KAUPPAKAMARI

Taustaksi

- Seuraavassa esitetyt asiantuntijanäkemykset perustuvat yhdessä Markus Lahtisen kanssa VM:llä tekemäämme selvitykseen “Erytistalousalueet ja alueelliset verokannustimet: juridinen ja taloudellinen selvitys” (7.3.2023)
 - Näkemykset eivät edusta työnantajani (Keskuskaupparekamarin) virallisia näkemyksiä asiassa
-

Juridiset näkökulmat - yhteenveto

- EU-oikeus, erityisesti valtiontuki-säännökset, eivät estä alueellisten verokannustimien käyttöönottoa Suomessa mutta asettavat rajoitteita
 - Kaksi vaihtoehtoista polkua: **alueellinen tuki** tai **de minimis -tuki**
- Perustuslain yhdenvertaisuusperiaate ei muodosta ilmeistä estettä alueellisille verokannusteille mutta edellyttää tukitoimenpiteiden oikeasuhtaisuuden huolellista arviointia
- Kansainvälisen vertailun perusteella keskeisin verokannustin erityistalousalueilla on **määräaikainen täysi** tai **osittainen yhteisöverovapautus**

EU:n valtiontukisäännökset

- Valtiontukisäännökset huomioitava silloin, kun valtion varoista myönnetään tukea (suora avustus, verotuki tai lainatakaus) valikoivasti vain tietyille yrityksille
 - Sen sijaan esim. nopeammat hallinnolliset menettelyt tai yksityishenkilölle myönnetyt vero- tai muut helpotukset eivät ole valtiontukisäännösten piirissä
- Alueelliset verokannustimet lähtökohtaisesti valikoivia (=suosivat erityistalousalueelle investoivia/toimivia yrityksiä) ja siten kiellettyä valtiontukea (SEUT 107 artikla)

EU:n valtiontukisäännökset

- Alueelliset verokannustimet sallittuja SEUT-sopimukseen sisältyvien alueellisia tukitoimenpiteitä koskevien poikkeusten perusteella (SEUT 107(3)(a) ja (c) artiklat)
 - Jäsenvaltiokohtaisissa aluetukikartoissa tarkoitetuilla ns. a-alueilla (BKT alle 75 % EU:n keskiarvosta) ja c-alueilla (kansallisesti alikehittynyt alue)
 - Aluetukikartoissa määritelty ns. enimmäistuki-intensiteetit aluekohtaisesti (=kuinka suuri osuus investointikustannuksista voidaan palauttaa yritykselle esim. verovapauden kautta)
 - Suomessa ei ole korkean tuki-intensiteetin a-alueita, toisin kuin useimmissa valtioissa, joissa on erityistalousalueita (Puola, Unkari, Latvia, Liettua, Unkari, Italia)

EU:n valtiontukisäännökset

- Suomessa on c-alueita, joilla voitaisiin ottaa käyttöön alueellisia veronhuojennuksia erityisesti investointitukena
 - Pohjois- ja Itä-Suomi kokonaisuudessaan (Etelä-Savo, Pohjois-Savo, Pohjois-Karjala, Keski-Pohjanmaa, Lappi, Kainuu ja Pohjois-Pohjanmaa)
 - Muu Suomi: yksittäisiä kuntia
 - Enimmäistuki-intensiteetti 20%-30%-40 % (suuri, keskisuuri, pieni yritys) tukikelpoisista investointikustannuksista
 - Edellyttää etukäteisnotifiointia komissiolle tai ns. yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen noudattamista

EU:n valtiontukisäännökset

- Alueellinen veronhuojennus voitaisiin vaihtoehtoisesti ottaa käyttöön ns. de minimis –tukena, jolloin sen määrä on rajoitettava yrityskohtaisesti 300.000 €:oon kolmen vuoden ajanjaksolla
 - Tuki voi olla lähtökohtaisesti tarkoitettu mihin tahansa yrityksen toimintakustannuksiin
 - Tukikelpoiset alueet ja tuki-intensiteetit kansallista harkintaa (ks. perustuslailliset näkökohdat)
 - 300 000 €:n rajassa huomioitava yrityksen kaikki de minimis –tukena saamat erät (eli myös esim. Business Finlandin ja ELY-keskusten myöntämät de minimis -tuet)

Perustuslailliset näkökohdat

- PL 6 §:n yhdenvertaisuusäännös
- Yhteiskunnallisen intressin ja poikkeaman merkityksellisyyden oltava oikeasuhteisia
 - Alueellisissa tuissa myös komissio edellyttää oikeasuhtaisuutta
 - De minimis –tuessa perustuslaillista riskiä pienentää alhainen tukiraja
- Oikeasuhtaisuuden tarkempi arviointi mahdollista vasta, kun verokannustimen yksityiskohdat ovat selvillä
- Epävarmassa tilanteessa kokeiluluonteisuus mahdollista, mikä voisi pienentää perustuslaillista riskiä

Kansainväliset vertailukohdat

- Vertailussa tunnistettiin kuusi EU-valtiota, joissa on käytössä erityistalousalueita: Puola, Unkari, Latvia, Liettua, Italia ja Ranska
- Kaikilla erityistalousalueilla keskeinen verotuki on täysi tai osittainen huojoennus yhteisöverosta
- Verotuki on yleensä sidottu tehtävän investoinnin määrään (XX % investoinnin kustannuksista voidaan hyvittää maksettavasta yhteisöverosta)
- Ranskassa ja Italiassa on taantuville kaupunkialueille perustettuja erityistalousalueita, joissa verotuki muodostuu määräaikaisesta yhteisöverohuojennuksesta, jota ei ole sidottu investointiin. Kyse on yleensä vain pienemmille yrityksille suunnatusta toiminnan alkuvaiheen verotuesta, joka toteutettu de minimis -tukena